

ALEXANDER - VON HUMBOLDT

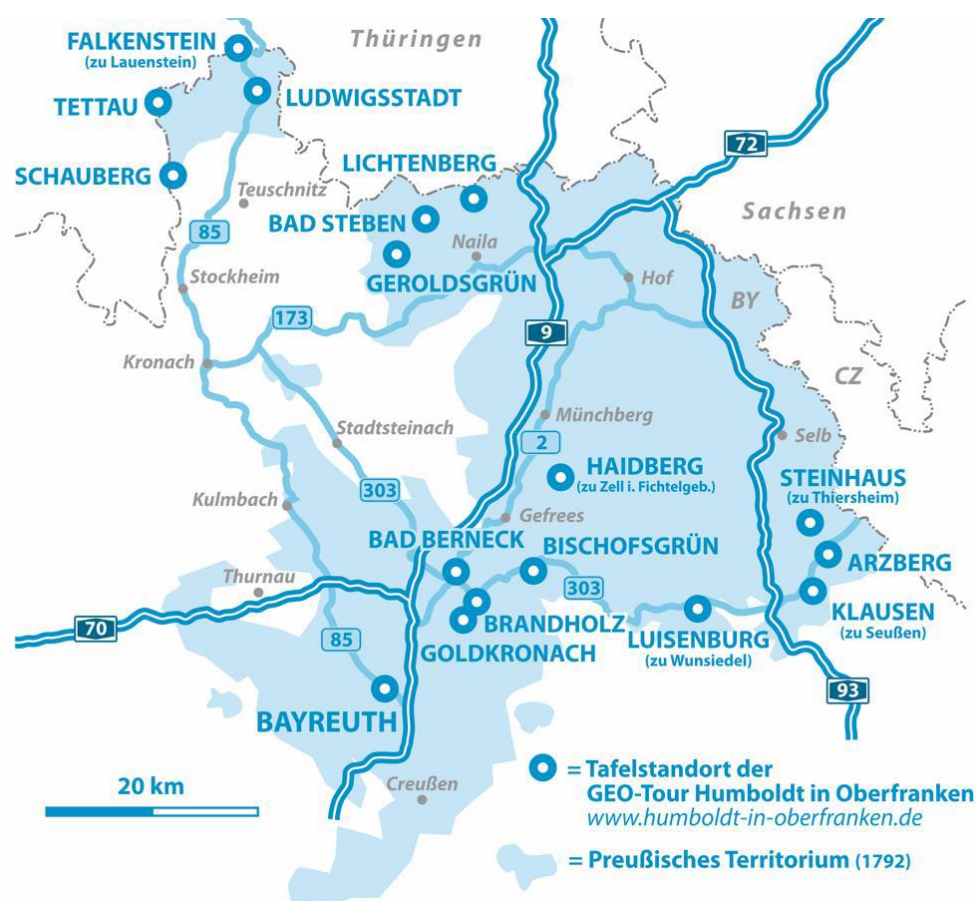
agahî

Languages

Alexander von Humboldt û xebata wî li Franconia

Qereqolên Humboldt li Franconia

Wêne: Qereqolên Humboldt li Franconia Jorîn
(Çavkanî: Geopark Bavaria, <https://www.geopark-bayern.de/avh2/stationen/15.html>)

Franconia Jorîn ji Serdema Navîn de herêmek girîng a madenê ye. Bi taybetî li Fichtelgebirge gelek madeyên xav hatin derxistin. Di Gulana 1793-an de, Alexander dest bi xebata xwe kir wekî serokê pîşesaziya madenê ya Franconian. Dibe ku yên din ji ofîsa xwe ya li Bayreuth talîmat dane, lê Alexander her gav di rê de bû û tercîh dikir ku rewşê li ser malperê binirxîne. Ew ne tenê xema kanzayê bixwe, lê di heman demê de li ser pîşesaziya ku li ser wê hatî çêkirin jî eleqedar bû.

Ji 12-ê Tîrmehê heta 23-ê, 1792-an, Alexander di nav sê nivîsgehên madenê yên Naila, Goldkronach û Wunsiedel de geriya. Di tevahiya dema xwe ya li Fichtelgebirge de, wî tenê yek peywîrek hebû: ku pîşesaziya madenê ji nû ve bimeşe. Bi vî awayî wî gelek pirsgirêk çareser kir û heta çend dibistanên çiyayî jî ava kir û ji berîka xwe fînanse kir.

Pirsgirêkên di madenê de û çareseriyên Humboldt

Di navbera 1792 û 1797-an de Alexander von Humboldt li Çiyayên Fichtelê wekî karmendek mezin xebitî. Di vê demê de tunel berfireh kirin, amûrên nefesê pêş xistin û dibistanek çiyê damezrand.

Çiraya madenê

Di 27 saliya xwe de, Humboldt çirayek madenê îcad kir ku di kûrahiyên mezin de jî ronahiyê dida. Wî ew bi xwe di şaftek li navçeya madenê Goldkronach de ceriband. Ew hema ket xeterê, lê ji hêla hevaleyê wî xilas bû.

Maskeya gazê

Li jêzemîna kanzayan gelek gaz hebû, ku gelek caran karker dimirin. Ji ber vê yekê Humboldt maskeya gazê îcad kir. Ji qesab roviya berazan girt û bi hewa tijî kir. Ev tê vê wateyê ku ew dikare di nav rojê de nefes bigire.

Xetereya hilweşînê

Ji ber hilweşîna tunel piraniya karkeran mirin. Alexander von Humboldt jî xwest ku vê pirsgirêkê çareser bike: Wî çend dar xistin binê erdê û bi wan re celebê dîwarê vegirtinê ava kir da ku zinar li dora karkeran bi hêsanî ji holê ranebe.

Avê binê erdê

Car bi car dibû ku kaniya binê erdê di bin avê de ma. Dema ku karkerên madenê bi ava binê erdê re rû bi rû diman ev yek diqewime. Îskender jî karîbû vê pirsgirêkê çareser bike. Wî çerxeke mezin a avê dîzayn kir û ew bi cûreyek boriya avê ve girêda. Bi zivirîna çerxa avê av ji tunelan (wek îro bi pompê) dihat derxistin û xebat didomin.

Wêne: Miner li
Guhertina veguherînê
(Çavkanî: Helmut Schaar, Arşivên Federal
Wêne 183-P0609-0010 / CC-BY-SA 3.0)

Ji bo bêtir agahdarî û zimanên din kodên QR bişopînin.